

Sarphati®

ONDERNEMER IN BEDRIJF

---

voor ondernemer handel

basisdeel | leerwerkboek | vakkennis | 1e druk

De leermiddelen van Boom Beroepsonderwijs zijn volledig gebaseerd op het kwalificatiedossier Ondernemer Handel en sluiten aan op de examens van ESS en SPL.

COLOFON

Boom Beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur(s): Erik Lockfeer, Angelique Schouten, Walter Dirks
Eindredactie: Manon Müller-Jansen
Hoofdredactie: Walter Dirks

Titel: Ondernemer in bedrijf

ISBN: 978 90 372 6751 8

Concept infographics: Carien Franken
Overige beelden: Cycloon, IXI Bedrijfsfotografie, Remco Gerritse, Shutterstock: Bjoern Wylezich, defotoberg, Dutchmen Photography, Grzegorz Czapski, JPstock, sozon, Mumemories, 8th.creator

1e druk / 1e oplage

© 2024 Boom Beroepsonderwijs | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom Beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

	Inleiding	5
	Kerntaken en werkprocessen	6
Hoofdstuk 1	De omgeving van je onderneming	7
1.1	AOV in de praktijk	8
1.2	Modelovereenkomst Wet DBA	10
1.3	Rechtsvormen	11
1.4	Belastingen	16
1.5	Btw	18
1.6	Bedrijfsnaam en domeinnaam	21
1.7	Wetten, regels en vergunningen	23
1.8	Verzekeringen	26
1.9	De offerte en de koopovereenkomst	29
1.10	Algemene voorwaarden	35
1.11	Samenvatting	43
1.12	Begrippen	46
Hoofdstuk 2	Inkopen en bestellen	49
2.1	Inkopen, bestellen, btw en factuur	50
2.2	Korting op het gewicht	54
2.3	Kortingen op de prijs	57
2.4	Betalingskortingen	70
2.5	Betalings- en leveringscondities	77
2.6	Vreemde valuta	80
2.7	Samenvatting	85
2.8	Begrippen	87
Hoofdstuk 3	Prijsberekening	91
3.1	Fabricagekostprijs, commerciële kostprijs en verkoopprijs	92
3.2	Integrale kostprijs	99
3.3	Verkoopresultaat, bezettingsresultaat en nettowinst	103
3.4	Direct costing	108
3.5	Prijsstellingsstrategieën	109
3.6	Samenvatting	117
3.7	Begrippen	121
Hoofdstuk 4	Van verkoopprijs inclusief btw naar brutowinst	123
4.1	Omzet, verkoopprijs en btw	124
4.2	Inkoopfactuurprijs en inkoopprijs	131
4.3	Brutowinst	134
4.4	Brutowinstmarge	137
4.5	Brutowinstopslag	147
4.6	Samenvatting	155
4.7	Begrippen	157

Hoofdstuk 5	Van omzet naar nettowinst	159
5.1	Van omzet inclusief btw naar brutowinst	160
5.2	Inkoopwaarde van de omzet (IWO) berekenen	166
5.3	Btw verrekenen	170
5.4	Toegevoegde waarde en btw	174
5.5	Exploitatieoverzicht	176
5.6	Samenvatting	183
5.7	Begrippen	185
Hoofdstuk 6	Commerciële kengetallen	187
6.1	Succes meten	188
6.2	Kengetallen marketing	191
6.3	Kengetallen van de voorraad	208
6.4	Verkoopkengetallen	224
6.5	Kengetallen van arbeid	230
6.6	Samenvatting	235
6.7	Begrippen	237
Hoofdstuk 7	Budget en budget bewaken	241
7.1	Doelstellingen en planningen	242
7.2	Soorten budgetten	245
7.3	Functies van budgetten	250
7.4	Budget bewaken	253
7.5	Samenvatting	260
7.6	Begrippen	262
Hoofdstuk 8	Interpreteren van dataoverzichten	265
8.1	Gegevens verzamelen	266
8.2	Presentatie van de gegevens in een tabel	269
8.3	Presentatie van de gegevens in een grafiek	275
8.4	Samenvatting	295
8.5	Begrippen	297
	Index	299

INLEIDING

Digitale leeromgeving

Soms wordt er verwezen naar bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Je herkent de verwijzing aan het icoontje in de vorm van een wereldbol. In de digitale leeromgeving zijn ook beroepstaken van Opdrachtgestuurd Onderwijs (OgO) te vinden. Daarmee kun je je optimaal voorbereiden op de beroepspraktijk.

Alles is te vinden via Boomdigitaal.nl.

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

Misschien droom je al lang van het hebben van je eigen bedrijf. Die droom omzetten in werkelijkheid is een spannende stap, waarbij er het een en ander moet gebeuren. Als startend ondernemer sta je voor een uitdagende reis, waarbij je veel nieuwe dingen zult moeten leren en kunnen.

Dit boek is bedoeld om je te begeleiden tijdens deze reis. Het richt zich op de essentiële aspecten van het opzetten en runnen van een succesvol bedrijf, met de nadruk op onderwerpen als de oprichting van je bedrijf (inclusief verschillende rechtsvormen), betalings- en leveringscondities, algemene voorwaarden en verzekeringen. We zullen ook ingaan op het bepalen van verkoopprijzen die zowel winstgevend zijn als concurrerend in de markt, waarbij we rekening houden met inkoopprijzen, operationele kosten, kortingen, gewenste nettowinst en andere belangrijke financiële aspecten.

Dit boek gaat jou helpen om je eerste stappen als ondernemer te zetten. Jouw onderneming gaat in bedrijf!

KERNTAKEN EN WERKPROCESSEN

In *Ondernemer in bedrijf* komen de volgende kerntaken en werkprocessen aan de orde:

B1-K2 Ontwikkelt een businessmodel

B1-K3 Voert operationele processen in een handelsonderneming uit

Werkproces bij kerntaak B1-K2

- **B1-K2-W4** Kiest een vorm voor ondernemen (hoofdstuk 1)

Werkproces bij kerntaak B1-K3

- **B1-K3-W5** Voert financiële en administratieve processen uit (hoofdstukken 2 t/m 8)

HOOFDSTUK 1

DE OMGEVING VAN JE ONDERNEMING

Als ondernemer krijg je te maken met allerlei regels die door de overheid zijn opgesteld. Je bent verplicht om je in te schrijven bij de Kamer van Koophandel. Je kiest een ondernemingsvorm en een bedrijfsnaam en ontvangt een btw-nummer van de Belastingdienst. Als ondernemer loop je risico's waartegen je je kunt verzekeren. Sommige verzekeringen zijn verplicht, zoals de ziektekostenverzekering. Je bepaalt zelf waar je je tegen wilt verzekeren. Soms heb je als zzp'er een diploma of certificaat nodig om je beroep uit te oefenen, soms moet je vergunningen aanvragen bij de overheid. In dit hoofdstuk leer je met welke wetten, regels en risico's een ondernemer te maken krijgt.

Leerdoelen

- Je weet welke regels en wetten er zijn voor ondernemers.
- Je weet hoe je kunt omgaan met ondernemersrisico's.
- Je weet welke rechtsvormen of ondernemingsvormen er zijn.
- Je weet met welke belastingen je als ondernemer te maken krijgt en hoe het btw-systeem werkt.
- Je weet wat een modelovereenkomst is.
- Je weet welke regels er voor je bedrijfsnaam en domeinnaam zijn.
- Je weet welke vergunningen je als ondernemer nodig hebt.
- Je weet hoe je je kunt verzekeren tegen ondernemersrisico's.
- Je weet hoe je een offerte kunt maken.
- Je weet wat er komt kijken bij een koopovereenkomst.
- Je weet wat algemene voorwaarden zijn.

Opdracht 1 Openingsopdracht bij dit hoofdstuk

Bekijk het filmpje en beantwoord de vragen.

a. Waar gaat dit filmpje over?

---

b. Waarom is het belangrijk om de risico's van je onderneming te inventariseren?

---

c. Tegen welke risico's wil jij je verzekeren?

1.1 AOV in de praktijk

Het is belangrijk om je risico's als ondernemer serieus te nemen. Uit het volgende voorbeeld blijkt waarom.

Zzp'ers zijn vanaf 2027 verplicht verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Maar voor zzp'er Marco (42), eigenaar van een onderwijstrainingsbureau, uit de Hof van Twente, komt dat te laat. Zijn dure vrijwillige verzekering van 350 euro per maand keert niet uit nu Marco ziek is geworden.

Centraal Beheer nam bij het afsluiten van de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) de clausule op dat Marco's oren en rug niet zijn meeverzekerd. Reden hiervan is dat de trainer in het basisonderwijs negen jaar terug is geopereerd aan een hernia in de rug. Ook draagt hij een hoortoestel. Dat waren blijkbaar te grote risico's voor de verzekeraar.

'Dit is een lachertje'

Marco nam de uitsluiting destijds voor lief. 'Ik heb even overwogen om van de verzekering af te zien. Maar ja, stel dat je een auto-ongeluk krijgt of ongeneeslijk ziek wordt? Ik heb een gezin. Dus liet ik het doorgaan. Achteraf mogelijk niet handig. Maar andere verzekeraars werken met vergelijkbare uitsluitingen. Nu de nood aan de man komt, is die AOV van mij een lachertje.'

Niet vol te houden

'Het lot heeft bepaald dat ik weer een rughernia heb. Op dezelfde plek als waar ze me eerder opereerden. Sinds december gebruik ik pijnstillers, omdat het anders niet is vol te houden. De eerste tijd werkte ik af en toe nog. Maar de laatste drie weken is dat totaal onmogelijk.'

Marco zoekt zelf de publiciteit, omdat hij andere (startende) ondernemers wil waarschuwen dat hen niet hetzelfde overkomt. Hij vertelt zijn verhaal anoniem om problemen met instanties te voorkomen. Tijdens het gesprek zit hij eerst nog, maar gaat later liggen.

Geen enkel vangnet

‘Er is een kans dat ik volledig arbeidsongeschikt raak.’

De ondernemer kan hooguit drie minuten achter elkaar staan of lopen. Bij zijn medisch specialist heeft hij ernstig aangedrongen op een operatie. Die krijgt hij, maar het is niet zonder risico. ‘Er is een kans dat ik volledig arbeidsongeschikt raak. Dan is er geen enkel vangnet. Maar dit is ook geen doen.’

Tubantia.nl/DPG Media.

Denk goed na over de risico's.

Opdracht 2 Arbeidsongeschiktheidsverzekering Marco

a. Wat is het probleem van Marco als hij straks arbeidsongeschikt raakt?

---

b. Waarvoor staat de afkorting AOV?

---

c. Waarvoor is de AOV bedoeld?

---

d. Vanaf 2027 komt er waarschijnlijk een verplichte AOV voor zzp'ers. Vind jij het een goed idee dat deze verzekering er komt? Leg je antwoord uit.

1.2 Modelovereenkomst Wet DBA

Als je ondernemer wordt, wil de Belastingdienst graag weten of je echt een ondernemer bent of dat er misschien sprake is van een verkappt vast dienstverband. Daarom heeft de Belastingdienst de modelovereenkomst opgesteld, waarmee zzp'ers en opdrachtgevers aangeven dat er sprake is van ondernemerschap en niet van een vast dienstverband.

De Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (wet DBA) bepaalt dat de opdrachtgever en de zzp'er (de opdrachtnemer) samen verantwoordelijk zijn voor de arbeidsrelatie die zij met elkaar aangaan. Gaat een zzp'er voor een opdrachtgever werken? Dan moeten zij samen bepalen of er wel of geen sprake is van loondienst (een dienstbetrekking).

Belastingdienst.

Om aan te tonen dat er sprake is van ondernemerschap, kunnen zzp'ers en hun opdrachtgevers momenteel modelovereenkomsten gebruiken. De wetgeving hierover heeft echter veel verwarring veroorzaakt. Daarom komt er nu een alternatief: de opdrachtgeversverklaring.

Opdracht 3 Modelovereenkomst

Zoekopdracht: ga naar de site van de Belastingdienst en zoek de modelovereenkomst die geldt voor een keukeninstallateur die een keukenbedrijf als opdrachtgever heeft.

a. In welk artikel staat dat er geen sprake is van een dienstverband (loondienst), maar van ondernemerschap?

---

b. Aan welke drie voorwaarden moet een dienstverband (loondienst) voldoen?

---

c. Hoe bepaalt de Belastingdienst of er sprake is van ondernemerschap?

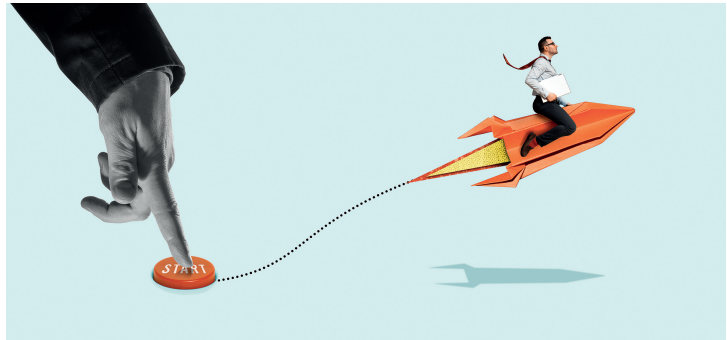

1.3 Rechtsvormen

Als zzp'er kun je je tegen risico's verzekeren, maar om dat te kunnen doen, heb je ook een juridische vorm nodig, de zogenaamde rechtsvorm, zoals een eenmanszaak, vof of bv. Daarmee leg je vast wie aansprakelijk is voor de handelingen van het bedrijf en op welke manier je belastingen moet betalen. De rechtsvorm wordt ook wel ondernemingsvorm genoemd. De keuze van de rechtsvorm kan veel gevolgen hebben voor jezelf en voor je bedrijf. De belangrijkste criteria bij het kiezen van een rechtsvorm zijn:

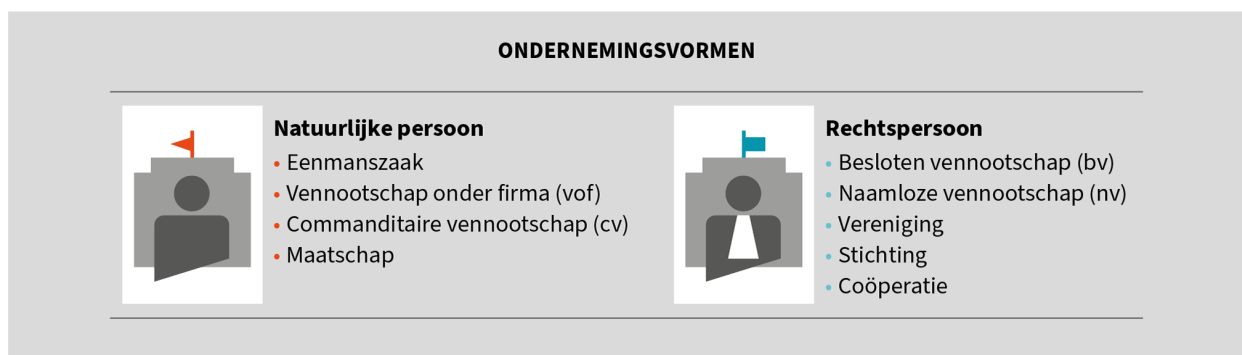

De start van een onderneming.

- Of je privé aansprakelijk bent voor eventuele schulden van je onderneming.
- Welke belastingen je moet betalen.
- Voor welke belastingvoordelen je in aanmerking komt.

Elke onderneming in Nederland is verplicht om zich in te schrijven in het **Handelsregister** van de Kamer van Koophandel (KvK). Als je je inschrijft in het Handelsregister, geef je de rechtsvorm van je onderneming op. Welke **rechtsvorm** of **ondernemingsvorm** het beste past bij je onderneming, hangt af van jouw situatie. Bijvoorbeeld hoe je de aansprakelijkheid wilt regelen en wat belastingtechnisch voor jou voordelig is.

De verschillende rechtsvormen kun je indelen in twee categorieën. Zie de afbeelding hierna.

Natuurlijke persoon

De **natuurlijke persoon** is een rechtsvorm zonder rechtspersoonlijkheid. Bij deze rechtsvorm ben je met je hele privévermogen aansprakelijk voor schulden van je onderneming. Je betaalt inkomstenbelasting over de winst.

Rechtspersoon

De **rechtspersoon** is een rechtsvorm met rechtspersoonlijkheid. Een rechtspersoon, in dit geval de onderneming, is een zelfstandig drager van rechten en plichten. Dit betekent dat alle betrokken personen, zoals de directeur(en) en commissarissen, in dienst zijn van de onderneming en niet met hun privévermogen aansprakelijk zijn voor de schulden van de rechtspersoon.

De rechtspersoon betaalt vennootschapsbelasting over de winst.

Er zijn in Nederland negen rechtsvormen. Maar die zijn niet allemaal geschikt voor startende zzp'ers. Zij kiezen meestal voor de eenmanszaak, de vof of de bv. In de afbeelding lees je meer over deze drie rechtsvormen.

Veelgekozen ondernemersvormen		
Rechtsvorm	Rechtspersoonlijkheid	Belastingen
Eenmanszaak <ul style="list-style-type: none"> • één eigenaar 	<ul style="list-style-type: none"> • geen rechtspersoon • eigenaar is aansprakelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • inkomstenbelasting • btw (omzetbelasting).
Vennootschap onder firma (vof) <ul style="list-style-type: none"> • een onderneming met twee of meer mensen/eigenaren (vennoten) 	<ul style="list-style-type: none"> • geen rechtspersoon • iedere vennoot is aansprakelijk voor schulden. 	<ul style="list-style-type: none"> • inkomstenbelasting over ieders deel van de winst • btw (omzetbelasting).
Besloten vennootschap (bv) <ul style="list-style-type: none"> • één of meer eigenaren • € 0,01 oprichtingskapitaal. 	<ul style="list-style-type: none"> • rechtspersoon • bv is aansprakelijk voor schulden onderneming. 	<ul style="list-style-type: none"> • vennootschapsbelasting over de winst • btw (omzetbelasting).

De eenmanszaak

De meeste ondernemers kiezen voor een **eenmanszaak**. Je richt deze snel en eenvoudig op en je hebt meestal meer belastingvoordelen dan bij bijvoorbeeld een bv. Een nadeel van de eenmanszaak is dat je met je privévermogen aansprakelijk bent voor de schulden van je onderneming.

Voorwaarden voor oprichting

Het enige dat je hoeft te doen bij de oprichting van een eenmanszaak, is je bedrijf inschrijven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. Je kunt maximaal één eenmanszaak oprichten. Deze kan wel verschillende handelsnamen, activiteiten en vestigingen hebben. De kosten van inschrijven bedragen eenmalig € 80,10.

Aansprakelijkheid

Je bent aansprakelijk voor alle handelingen en financiën van je eenmanszaak. Er is geen onderscheid tussen je privé- en bedrijfsvermogen. Dat betekent dat eventuele schuldeisers dus met je privévermogen worden afbetaald. Als je onderneming failliet gaat, dan ga jij ook failliet en misschien ook wel je partner met wie je samenleeft of getrouwd bent.

Belastingen

Iedereen die in Nederland woont en inkomsten heeft, betaalt in principe inkomstenbelasting. Ondernemers met een eenmanszaak of een vof, dus met een rechtsvorm zonder rechtspersoonlijkheid, betalen **inkomstenbelasting** over de winst die ze in een kalenderjaar maken. Je bent verplicht om jaarlijks aangifte te doen. Hiervoor gelden de tarieven uit box 1 (belastbaar inkomen uit werk en woning).

Als de Belastingdienst je erkent als ondernemer, dan heb je recht op belastingvoordelen, zoals de mkb-winstvrijstelling. Ondernemers die meer dan 1.225 uur per kalenderjaar ondernemen, hebben recht op zelfstandigenaftrek. Startende ondernemers hebben daarnaast een aantal jaren recht op startersaftrek. Ook heb je nog recht op investeringsaftrek en een fiscale oudedagsvoorziening. Dat is een aftrekpost om je pensioen op te bouwen, waardoor je nu minder belasting betaalt. Als je later een pensioen aan jezelf uitkeert, betaal je er inkomstenbelasting over.